

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meiriv.co.il

בין יעקב ללבן ...

עיון בפרשת השבוע על פי חמור"ל

אל אדם היה אדם מתנגד לו לגמרי ורצה לעקור את הכל, כי ארמי הזה אינו בכלל המציאות כלל ואינו נכלל בו ואינו מתייחס אל המציאות כלל אבל הוא עם שאין שם מציאות עליו, לכך התנגדות הזה כאשר יתנגד ההעדר אל המציאות שזהו התנגדות גמור, לא כמו מצרים כי החומר והצורה שניהם משותפים שהם נחשבים מן המציאות, אבל התנגדות אדם נחשב התנגדות העדר ומציאות שהוא מבקש להעדר הכל. וזהו אמרם ז"ל בפרק החליל (סוכה ג"ב ע"ב) ארבע הקדוש ברוך הוא מתחרט עליהם שבראם ואלו הם כשדים ישמעאלים יצר הרע גלות, וביאור זה כי כשדים אין מציאותם נחשבים, כי לפחיתותם אין שם מציאות עליהם ... כלל הדבר כשדים אין להם מציאות כלל בעצמם אבל הם נמשכים אחר מציאות אחרים, וכשדים הוא אדם בודאי וזהו ענין ברור, לא כמו שפירש הרמב"ן ז"ל בפרשת חיי שרה. וזהו אמרם בפרק קמא דשבת (י"ב ע"ב) אמר רבי יוחנן כל השואל צרכיו בלשון ארמי אין מלאכי השרת נזקקים לו שאין המלאכים מבינים בלשון ארמי, פירוש כי אדם הזה הוא יוצא מכלל מציאות העולם, ואינו נחשב בכלל שבעים לשון שהם סדר מציאות העולם, ואין הלשון של ארמי הוא בכלל שבעים לשונות אלו, ולפיכך המלאכים שהם כנגד שבעים לשונות אין מכירין ארמית. ומפני זה היה אדם הפך יעקב רוצה לאבד את יעקב מצד שהם הפכים, וזה כי יעקב הוא מציאות העולם בודאי כי אדם כאין נחשב ויעקב ובניו עיקר מציאות עולם, נמצא כי אדם היה רוצה לעקור את יעקב מכל וכל כי הם הפכים בודאי, ולפיכך היה התנגדות יעקב ואדם כמו הפכים ההעדר אל המציאות, לכך היה רוצה לעקור הכל כי ההעדר הוא מתנגד למציאות לגמרי. והבן הדברים האלו כי הם יסודי החכמה, הארכתי בזה בשביל אותם אשר רוצים להתחכם על דברי חכמים, וגליתי כי הם היו יודעים מצפוני החכמה וכל רז לא אנט להם ועדיין יש כפלים לתושיה:

לא הזהיר אותו לא היו הבנים בניו ולא הבנות בנותיו ומזה תלמוד שרצה לעקור את הכל זכרים ונקיבות, ודבר זה היה בלי סבה כלל, ומה שאין כן בעשו שחשב להרוג את יעקב היה זה בשביל סבה שלקח ברכתו, אבל אלו שנים מבלי סבה היה זה, ולפיכך זכר אלו שנים בלבד ולא אחרים. ואם תאמר מה היה הסבה שלבן היה רוצה לעקור הכל, והסברא נותן הפך זה שיהיה אוהבו שהיה חתנו, וכאשר תעמיק בדבר הזה תמצא ענין עמוק מאוד, ויש לך לדעת השתלשלות קדושת יעקב במדרגתו והשתלשלות לבן שבשביל זה רצה לבן לעקור את הכל, ומבלי סבה היה רוצה לבן לעקור הכל תמיד, וכל זמן שהיה יעקב בביתו היה הטבע גובר שסוף סוף היו בניו ובנותיו והיה מכסה את השנאה שהיתה עד שברח יעקב והפך לבן לשנא ונגלה השנאה שהיתה בעצם לבן אל יעקב, וכל הדברים האלו הם דברים גדולים מאוד, ולולא שראוי לקצר היינו מביאים ראיות עצומות על זה. כלל הדבר רז"ל בחכמתם ידעו ענין לבן הארמי, ובמה שהיה דבק ושהיה הפך אל יעקב, ומצד שהיו הפכים ביחד לגמרי היה רוצה לאבד את הכל וזהו שדרשו ז"ל ארמי אובד וגו' ...

וכדי שלא תמצא ספק עד שתבין עיקר הדבר ותדע באמתת אלו דברים, כי המצרים לא היו מבקשים רק לעקור הזכרים, ותדע כי מצרים נחשב כמו חומר כמו שהתבאר בפרקים הקודמים ועיין שם. לפיכך לא היו המצרים מתנגדים לישראל רק בצורה, כי הזכרים הם הצורה בלבד ומצרים הם כמו החומר לא היו מתנגדים לענין החמרי כלל רק לענין הצורה כי בדבר זה הם הפכים, כי ידוע כי החומר מתנגד לצורה בעבור שזה חומרי וזה צורה ובשביל כך היה כאן התנגדות בעצמן, ויש לדעת כי דבר עצמי למצרים מה שהם מתייחסים אל החמרי, וישראל צורה נבדלת כמו שהתבאר למעלה במקומות הרבה מאוד, ולכך לא היה כאן רק התנגדות חומר לצורה ורצו לאבד הזכרים, אמנם כאשר בא יעקב

1. הגדה של פסח
צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש לעקור את הכל. שנאמר: ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול עצום ורב:

2. גבורות השם נ"ד
צא ולמד, יש לך להתבונן איך הניח מה שרצה עשו לעשות ליעקב, והתחיל בלבן הארמי, ומה שרצה עשו לעשות ליעקב הוא מבואר בכתוב ואצל לבן לא נתבאר בכתוב, שאין הדעת נותן שיהיה שונא לבן אל יעקב מבלי סבה כלל והיו הבנים בניו והבנות בנותיו, ויאמר כי לבן בקש לעקור את הכל, ויותר אמרו עליו ממה שאמרו על פרעה, שפרעה לא היה כוונתו רק על הזכרים וזה אף על הבנות, ומה ראו רבותינו ז"ל על ככה להגדיל מחשבת לבן ולהניח את עשו שלא דברו ממנו, ועוד שאמר פרעה לא רצה לעקור רק הזכרים בלבד, והכתוב אומר אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל ורצה לאבד את הכל לא את הזכרים בלבד. דע כי במאמר הזה גלו דברים הרבה מאוד, כי יש לישראל מתנגדים לא כמו שאר מתנגדים שבאו בשביל סבה, אבל יש להם לישראל שונאים ואויבים מבלי סבה, וזה דוקא בישראל שאיזה אומות שונאיהם מבלי שעשו להם דבר ויבא התנגדות להם. ... ומי שהיה מתנגד לישראל ביותר מבלי סבה היה לבן ופרעה, כי לא עשו מאומה לפרעה וגזר על הזכרים, וזהו התנגדות מבלי סבה שעשו להם דבר, אבל מה שאמר פרעה אריק חרבי וכו', זה לא היה מבלי סבה כי חשב ישראל בורחים ורצה להחזירם ואם לא יחזרו הרי יעשה עמהם מלחמה ואין זה מבלי סבה, וכן השנאה ללבן היה גם כן מבלי סבה כי לא עשה לו יעקב רק טובות גדולות ורדף אחריו, ומה שאמר לבן הבנים בניו והבנות בנותי, כאשר הפך הקדוש ברוך הוא מחשבתו בחלום הלילה ואמר השמר לך וגו', ואם